

TANKS VOOR BAHREIN

Het 'geheime' zakendoen van staatssecretaris Gmelich Meijling

Tussen Bahrein en Nederland groeit iets moois op wapengebied. Het kleine oliestaatje neemt vijfender-tig M-133 commando- en verkenningvoertuigen van de landmacht over. Dertig 'voertuigen' zijn eigenlijk tanks, want er zit een flink kanon op en Defensie levert ook de bijbehorende munitie. Sinds 1991 heeft Nederland al voor vierendertig miljoen gulden aan houwitzers en munitie aan het land geleverd, waarmee het in de top-tien van Derde-Wereldklanten staat. Het heeft een legertje van zesduizend man op een bevolking van een half miljoen. Staatssecretaris Gmelich Meijling vindt de verkoop 'alleszins verantwoord'. Het moet alleen geheim blijven, schrijft hij aan het parlement.

Om commerciële redenen, en omdat 'het internationaal gebruikelijk is dat het initiatief om naar buiten te treden bij de afnemer ligt'.

Is dat wel zo? Commerciële redenen lijken niet in het geding, want het gaat om een transactie tussen regeringen. En wat de publiciteit betreft: Bahrein houdt zich niet aan het VN-wapenregister, waar nette landen sinds 1991 hun wapenaan- en verkopen

Geen behoefte aan een publieke discussie

melden. Dus het zal lang duren voordat deze afnemer iets bekend zal maken, terwijl Nederland de levering volgend jaar wel als *export* zal aanmelden. Dan ligt het initiatief dus toch bij Nederland. Het lijkt erop dat Meijling met het stilhouden van deze transactie tijd wil kopen, want aan een publieke discussie over Bahrein heeft hij geen behoefte.

Bahrein mag dan een trouw bondgenootje tegen Iran en Irak zijn en rijk genoeg om zich een passend legertje te veroorloven, om een paar andere redenen zou Nederland eigenlijk geen wapens aan het emiraat moeten leveren. En de Nederlandse regering al helemaal niet.

De regering van Bahrein is een familie-bv. Sjeik al-Chalifa heeft het parlement in 1975 buiten werking gesteld en hij regeert het land sindsdien per decreet. Politieke partijen en vakbonden zijn verboden, verkiezingen zijn afgeschaft. Eind 1994 vroeg de oppositie om herstel van het parlement, maar de emir gooide de leiders in de kerker. Leger en veiligheidspolitie sloegen demonstraties neer en schoten met scherp. Duzenden demonstranten werden in 1995

vastgezet, waaronder kinderen van tien. Zonder aanklacht of proces, zonder enig contact met de buitenwereld, vaak gemarteld, werd en wordt nog een groot deel vastgehouden. Vaak zijn ze alleen maar op school opgepakt als gijzelaars, want de regering wacht rustig af tot oudere familieleden, wel gezocht, zichzelf komen omruilen tegen de kinderen. Verzoeken van Amnesty om rechtsherstel en om het land te bezoeken worden niet beantwoord.

De meeste landen schuwen militaire relaties met zo'n staatje, dat zelfs de belangrijkste mensenrechtenverdragen niet heeft geratificeerd.

Tot nu toe wordt Bahrein voornamelijk door de Verenigde Staten bevoorrad. Die rechtvaardigen hun warme vriendschap met dit land, omdat het hoofdkwartier van de Vijfde Vloot er huist en alle operaties in de Golf, de Rode Zee en de westelijke Indische Oceaan vanuit Bahrein gedirigeerd worden. Zelfs de Amerikaanse regering noemt de wijze van regeren in het emiraat 'traditioneel', een understatement dat weinig te raden over laat.

Nederlandse tanks voor Bahrein zijn dus niet alleszins verantwoord.

KO COLIJN EN PAUL RUSMAN